

nény. esőtömeghez lel. a Kasinó épületben nált, 250 frt becs. berendezés rozart folytán zárt leg többet ígérnek és mellett el. a becsár 10%-ával esőválasztmányi ános ügyvéd November hó 10. 12 órájáig nyujtan

agy el nem foga- fentartja magá- r naponta 9—12 z üzleti helyiség- r 50%-án alól is rben (parthiek- énz fizetés mellett hittelezői választ- ktober 24-én tar-

Dr. Hollander, tömegdöngök. nek jobbunkat! yereményt ígér ked- 26 esetben a legu- zorsorsjáték, mely a 6v-hagyatott s biz-

vezet előnyös be- gy rövid pár hó le- an 100.000 sorsjegy nyek kell tiz on- nak sorsjegyének za, illetőleg

25 ny. 4 m. 10.000
50 ny. 4 m. 5.000
100 ny. 4 m. 3.000
200 ny. 4 m. 2.000
400 ny. 4 m. 1.500
800 ny. 4 m. 1.000
1.600 ny. 4 m. 750
3.200 ny. 4 m. 500
6.400 ny. 4 m. 300
12.800 ny. 4 m. 200

szükséges hivatalos ter- melyekből egy a ny- szályokra, mint szin- íthetők és minden bu- hívás nélkül megküld- ot. Kívánatra a hiva- megtekint és végezt- nek nem tesztés eseté- íztetése mellett huzás- tervszerűen pontosan i szerencse kedvelője nyakran a legnagyobb bkek között 250,000 stb. márkával. alapra fektetett vállá- a legelőkelőbb rész- s kérjük emelőlgyva, osithessünk, a meg- ndenesetre f. é. n.

ank- és váltó-üzlete Hamburgban. metek nyilváníttuk az ért, és kérjük eme zásra becses figyel- A FENTEBBIEK.

seget értesíteni készült

beli elt cipőt vévő a nagyerdemű t-tel DTTO. rosház épületben nyvkereskedése t. OZ rsan és pon-

Szerkesztőség és kiadó hivatal
Paco SIMO FFY-ház a város- házával szemben
HIRDETMÉNYEK.
Hirdetési díjak és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők
Bármennyi levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŐ PÁRT KOZLONYA.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

1885. évi ár:
Helyben hához hozva vagy kiküldve po 4.
küldve:
Egy évre 10 ft —
Fél évre 5 ft —
Negyed évre 3 ft —
Egy hónapra 1 ft —
Hirdetési díj:
Ot-hasábospetitor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Hétyedíj minden hirdetésért külön 20 kr
Nyiltér 4 hasábos petitorért 20 kr.

XII. évfolyam. 1885. Debreczen. Hétfő, november 2. 212. szám

Debreczen, november 2.

Háborús hírek érkeznek a keleti határ mellől. Nisből és Belgrádból olyan hangzása tudósítók érkeztek, a mik a harc kitörését csaknem kikerülhetlennek jelzik. A két fegyverben álló ellenfél, a szerb és a bolgár, immár nem tudja tovább fékezni a nemzetiségi gyűlölet boszu- és vérszomját s egymás ellen támad öldöklő fegyverekkel. Ezzel kezdetét veszi a szerb-bolgár háború.

A helyzet feszültsége elérte a kizist. Hiszen ahhoz merész fantázia kellene, hogy két fegyverben levő ellenséget hónapokig lássunk egymással farkasszemtel nézni — az európai béke és a konstantinápolyi konferencia kedvéért. Ha már a dolog addig meut, hogy Szerbia és Bulgária szembeállította csatákész seregét: bajos dolog abban bízakodni, hogy a hatalmak képesek legyenek a szerb-bolgár háborúnak elejét venni. Pár nappal ezelőtt kifejezést adtak azon meggyőződésünknek, hogy a keleti nagy háború nem valószínű ugyan, de a szerb-bolgár összeütközés kikerülhetlen. Ez a helyzet természetéből folyik. Már két ízben is híre jött a harc kitörésének. De a hírek valótlanknak bizonyultak. Most érkezett a harmadik tudósítás. Ha ez is nem dementálják, mint az előbbieket, akkor immár tényleg kitört volna a szerb-bolgár háború.

Erdekesen jellemző dolog, hogy az ellenséges összeütközést a bolgárok kihívó magaviselete idézte elő. Bulgária, a szerződésszegő, a gyengébb fél tehát az, aki nem férhet a börtében és az ő provokatív hangulata, cselekedetei voltak a támadók. Szerbia, a melynek érdekei sértve vannak, a melynek sok leszámolni valója van a bolgárokkal s a mely sokkal nagyobb erőt képes bevinni az összeütközésbe: sokkal mérsékeltebben viselte magát és tartózkodott a támadástól. Ha az összeütközésről érkezett hír csakugyan való s ha igaz az, hogy a bolgárok el-elzárták a határt és kihírdették, hogy minden Szerbiából át lépőt lelőnek: akkor

a háború előlélésének ódiuma és a felölösség Bulgáriát terheli, mint a mely az alattomban előkészített és váratlanul keresztülültt forradalmi tényével az egész konfliktusnak is előidőzője volt. A békét csináló hatalmak előtt ezzel a viseltdolggával is ujabb okot szolgáltatott arra, hogy azok különös kíméletet és jóakarót ne tanúsítsanak irányában.

A háború kitörésének híre előttünk nem váratlan. S ha igazat mond, megvau erre az alapos ok. Azon kívül, hogy két csatakész hadsereg nem állhat egymással szemben hetekig, esetleg hónapokig tétlenül, megvan a guanyag a harc tüzének föllobbantására magában a helyzetben, a mit a Balkán-félszigeten a legujabb fordulat előidézett s a mi a szerb és bolgár népet a délszláv népek közötti preponderanciáért való féltékenységben versenytársá tette. Ennek a féltékenységnek és versenytárságnak gyökerei már mélyebben vannak beágyazva a Balkán-félsziget politikai viszonyaiba s kezdődnek ott, a hol az orosz befolyás alól emancipálódott Szerbia helyett, annak mintegy ellenére, a szentpétervári protekzio az önállóvá tett Bulgáriát vette karjaiba. Szerbiának nagy oka van gyűlölni a muszka befolyást, s midőn a bolgárok ellen fenekedik boszúó fegyverével, ez a fegyver közvetve az orosz befolyás ellen is van irányozva. — Azután meg a háború kitörését az is sietti, hogy a helyzet nyomasztólag hat a hangulatra és két ellenfélnek, a mely egymás ellen irtóháborúra készül, a kölcsönös gyűlölet és bosszu áthatja minden idegét, átfut az az egész nemzettesten, mint a villanyfölgam- és hatása alatt fanatizmus fokokozódik az elkeseredés és lázzá a kedélyek izga ottsága. Az egész szerb és bolgár nép egymás ellen. Már pedig Szerbia népének testvérei laknak a bolgárok földjén, a widinni kerületben Ó-Szerbiában sok ezerre megy a bolgár főség alatti szerbek száma. S ezek a mai rendkívüli viszonyok közt heves üldözötteknek vannak kitéve a bolgárok részé-

ről. Már is tömeges kivándorlásról érkeznek hírek az Ó-Szerbiában lakó szerbek köréből

Ezek mind olyan körülmények, a mik, mint a háború kitörésére szolgáló guanyag nagyon könnyen tüzet fognak és ismétljük: nem tartjuk sem váratlan sem rendkívüli és természetellenes dolgoknak, ha legközelebb már a szerb-bolgár háború tényleges kitöréséről ad hírt a tá iró.

Hát a békekonferencia? Hát az általános európai béke?

Az hisszük, hogy ha csakugyan olyan szilárd az elhatározás és harmonikus az egyetértés a hatalmakban arra nézve, hogy a status quo ante visszaállítassék, ezt nem fogja alterálni ez a különben kétségkívül nagyon kedvezőtlen fordulat. Mert a balkáni félsziget helyzetét és a berlini szerződés sorsát nem a szerb-és bolgárok fogják egymás közt eldönteni. S ha a konferencia egyszer kimondta, hogy a berlini szerződés ellenére semmiféle változásnak történni nem szabad: ennek a megállapodásnak a konzekvenziáját nem ál hatalmak megváltoztatni sem Milán királynak, sem Sándor fejede emnek, — legyenek akár békeben, akár fegyveres kézzel.

Kálnoky a külügyekről.

Szombati számunk terjedelmes táviratban közölte azon kérdéseket, melyeket a magyar delegátum Kálnoky külügyminiszterhez Falk Miksa, Apponyi Albert, gr. Szilágyi Deszö intéztek Kálnoky Gusztáv gróf közös külügyminiszter a hozzá intézett kérdésekre ezeket válaszolta A monarchia és Németország, se két hatalom és Oroszország egymás közti viszonyában nem történt a múlt év óta a változás. Az előbbi két hatalmat illetőleg nem is volna semmi oka a változásnak, mert tavaly óta semmi egyéb nem történt, mint Kremsierben a találkozás és a Balkánon a zendülés, melyek a viszonyokra semmi alteráló befolyást nem gyakorolhattak. A miniszter sajnálja, ha e kérdés által a Németországgal való belső viszony évenként gyanúsítatik. E viszony oly alapon nyugszik, melyek nem márcól holnapra szólnak, s

a két hatalom tudja, mily szilárdul számíthat egymás megbízhatóságára. Oroszország és köztünk általános nemzetközi szerződésen kívül más szerződés nem létezik. A baráti viszony tavaly óta ez irányban se változott.

Bulgária és Keletrumanélia egyesítésének bevégzett tén, gyanánt tekintéséről egyáltalán nem lehet szó. A ruméliai területen bolgár csapatok állnak ugyan, de szerves kapcsolatot még nincs. A bevégzett tény senki által még ilyenek el nem ismertett, sőt ez kiállításba se helyezettett egy hatalom által sem. Így az előfeltétel hiányozván, nem lehet szó arról se, hogy más államok területi kárpótlást követelhesse. Hivatalos lépés még ily irányban se tétett senki által.

A keleti konferencia még nem jött létre, s így a miniszter nem nyilatkozhatik az ott teendő indítványok felől, sem az eszközökről, melyeket a monarchia vagy más hatalom bizonyos körülmények közt alkalmazni kíván. Ily kérdésekre a válasz az állam érdekében csak tar özködő lehet. (Helyeslés.) A mi a konferencia tárgyat illeti, a porta köriratában a tanácskozást csakugyan a kelet-romanéliai eseményekre korlátozni indítványozta (a miniszter felolvassa a jegyzéket) s a hatalmak a meghívást ily értelemben fogadták el. Ha a megoldás a status quoante alapján történik, ez csak a berlini szerződés szerint értelmezhető.

Szerbia függetlenségét a monarchia tiszteletben tartotta és ha, mint jó szomszédnak tanácsos szolgál is, elhatározásánál szabadságára a háború kérdésében nem igényelte a döntő befolyást, mert a szerb király önálló szuverén s a béke háború felett határozó joga van. A tanácsok olyanok voltak, amiket Görögországnak is adunk; mindkét államot a nagy katonai készülődések alkalmából komolyan figyelemztettük, de csak általánosságban. Ha mi kijelentjük, hogy Szerbia érdekeit minden körülmények között megövjük, azaz fölhatalmazzuk őt mindenféle kockázatot vállalatra s mi ötéven volnánk hozzá. Pedig Szerbiától, mint fejlődésben lévő fiatal államtól, ilyesmii könnyen kitélik, ott még nem mindig az érettség megalapozta szabja meg a monarchia kijelenti, hogy ha saját elhatározásból kezd akció, azt a saját kockázatára teszi: a fegyveres beavatkozás pedig szerződésszegést jelentene, mert Bulgária a török birodalomhoz tartozónak tekintendő, bárha talán a porta még nem is jelentette ki, hogy saját területe megséretésének tekintendő az odaváló bevonulást.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája

A kiről az isten megfélekedezett.
(Igaz történet mesegyűjteményben.)

Irtja:
MAKRÓCZY JÁNOS.
(Folytatás.)

Ugy megőrült ennek az öreg csősz, — hogy nyomban vadászni ment vele, leölt néhány vadat, megsütötte, kulaesot akasztotta a nyakába, a tarisznyáját félig megtöltötte jó töpörtös pogácsával és utnak indult a hához, hogy h t személyesen megköszönje neki ezt a nagy örömet, mit a puskával szerzett.
Ment, ment, mendegélt — hegyen völgyön, árkon bokron vizen, — szárazon, — már huszad napja volt utban, az elemózsiája is fogytán volt, mikor alkonyat felé egy faluhoz ért, melynek fái közül egy kilencz tornyos palota tűnt a szemébe. A falu végén beszólt a kovácshoz, mialatt megpiheur egy kicsit, mert fáradt volt már nagyon!
— Ugyan mester uram! messze van-e még az a falu, a hol a palatinus lakik?
— Ebben lakik az földi — szól ki a kovács — az a kilencz tornyos kastély a lakása. Ugy látom kelmed itt idegen, hát mi jártában van erre, ha szabad kérdenem.
— Hát a fiamat jöttem meglátogatni a ki a palatinusnál nevelő! En vagyok az édes apja!
— Micsoda? — kelmed volna az apja annak a derék itjuunak? Ugyan jöjjön beljebb! Ujjon ide közelebb! Szeretjük ám mindnyáján azt a derék fiut. Aztán megneve csak nevelő az már ott, hanem kancellárius. E egy szuszra annyi szépet, annyi jót

mesélt a kovács az öregnek a fiáról, hogy a csősznek menten szállott minden fáradtság a lábából, derekából és kétszörös gyorsasággal siettt a palota felé, hogy minél előbb szívére ölelhesse szeretett fiát.
A mint elért a palota elé, ugy megilletődött annak szépségétől, nagyságától, a körülötte elterülő kertnek tündéri szépségétől, hogy nagy zavarban a kapu félfának, melynek a tetejében egy hatalmas kóroszlán körmei közt kibontott lobogót tartott — kalapot emelt, s nagy félféken tartott az udvar közepe felé.
Egyszerre csak valamennyi kutya — az idegen szagra — nagy ugatás közt előrohán, s ba a Bandi nevelő az oszlopos tornácra elő nem rohan, aligha nem kiszabják az öreg csőszet kopott szüreből.
Edes apám! hol veszi itt magát? kiált a nevelő halott halványan! S jobbra balra jár a tekintete, hogy látja-e valaki.
— Hát eljöttelek meglátogatni édes fiam! Hát te vagy az? bizony akkorára nőtél, aztán olyan uri mundaiban vagy hogy ha meg nem szólalsz, bizony rád sem ismertek volna: öreg szemeim! Hát jó dolgod van? Bizony odahaza nagyra van veled mindenki. A tanácsal majd összekaptam miattad.
A kisbíró magának tulajdonítja az érdeket, hogy ilyen nagy és tudós ur lett belőled, mert asszondja — ha ő nem fonta volna számodra éveken át nyarantva a szalmakalapot, hanem kucsában jártál volna, meg-hűtötted volna a fejed, aztán elbultál volna. A szües meg vagyis a mester uram azt mondja, hogy övé az érdem, mert ha ő nem lát el kucsákkal, télen hűltél volna meg. Ezen aztán özezkaptak, mert szürszabó meg egyedül az ő páratlan jószágú szürebnek tu-

lajdonítja nagy tudományodat, a csizmadia meg az ő elszakíthatatlan csizmájának pedig ugye a fiam mindig a csizmad szakadt el legelőbb! — En aztán sértett szívvel közbe vágtam, mondom:
— De már a legelső érdem ez enyim, mert ha az én fiam! Aztán ha iskolába nem adatlak, hogy szerettek volna nélküled érdemeket? ... Köszönje meg kigyulmed — asszondja a bíró, hogy annyit költöttünk rá! A mi jószágunk nélkül sohse lett volna ember a fűből. Hát hiszen köszönöm is alásan, de azt hiszem, jobban megfogja ő azt köszönni, meg meghálálni kigyulmedeknek. Meg is háláltad fiam! Küldtél nekik annyi pénzt hogy csakugy dagadt beléjük a lélek! Nem szólnak most már egy szót se arról, hogy melyikük az érdem, csak mindenfelé dícsa- kesznek veled ... hogy a rád költött töké milyen szép kamatokat hajtott! Te! a szües azt akarja hogy küdj neki is olyan puskát; Aztán — te — azt mondja a tisztelendő ur hogy házasodol! Asszondja a főispántól halotta, hogy miattad kikosarazt ki valami nagy hercegúr! Hát igaz ez? ... Megmutatod a leendő menyemet? Hej te! ha valami nagy uradalmat hoz a feleséged, be teszel engem csősznek ugy-e? Tudod, nem akarok már én, csak csősznek meghalni! No hát szólj már. Vagy mi a kánya! Hát ölelj is meg, ne csak mindig a kezem nyald!
— Most nem lehet édes apám! szólt a nevelő — nem érek rá — nagy urak várnak reám! Majd később kibeszéljük magukat! Itt egy zacskó pénz! menjen addig a csárdába! Rendeljen a mit akar, majd később én is oda jövök, aztán megüljük ezt an örömmapot nagy vígsággal!
Bizony lelkeim! az öreg csősznek ugy elszorult a szívefa obbeli szavaira, hogy

könye majdnem hogy kicsordult! Csak állt, csak törölgötte a homlokát, meg a fületjéről öszfürteit, hogy talán nem jól hallott ...? De bizony csak jól hallott!
Egyszerre csak talpra áll benne valami kesergő indulat ... az ábrázata meg mintha a bűntető isten képe szállt volna reá ugy nézett ki ... egyet rántott szüreb, oszt így szólt fiahoz:
— Ertelek édes fiam! Ertem! értem én mit akarsz, mit gondolsz! Jó! Megyek! ... Nem is maradnék itt! Dehogyan maradnék! A világ minden kincseért sem! Pedig nekem te volnál a világ minden kincse, még sem maradok itt! Elég volt nekem a vendégségből ennyi! ... Láttalak beszélni veled, atyai szívedhez szorítottalak, de neked ugy látom hogy a ködmön alatt dobogó szív szerete nem kell! Jó! én nem erőszakolom rád! Maradj nagy urnak ...! Te! paraszt apádat szégyenled! Jó, én majd uri fiamat fogom szégyenlení! Ne szólj! Már is szégyenlem! Isten veled! Majd elmondom a kupaktanácsnak, hogy maradjon minden érdem az övek, én osztakozni benne nem akarok! Elmondom nekik hogy szép szál ember lettél ... sokat is tanultál! de mond meg fiam a professoraidnak, hogy nem tanítottak meg: az istennek tiz parancsolatjára, vagy ha megtanítottak is rá, hát elfelejtetted annak negyedik parancsáról? Vigyázz; gyermekem! nehogy az isten rólad is így leledkezzék meg!
Es az öreg csősz fia lábaihoz vágta a zacskó pénzt, mit a kezébe nyomott és ki-tántorgott a palota udvaráról!
(Folyt. köv.)

Csak következetesen cselekszik a monarchia, ha a korábbi szerződésekre visszatér, melyek a status quo fontartására vonatkoznak. A filippopoliszi eseményekkel szemben is ez volt a három nagy hatalom állás-pontja mindjárt elejétől fogva, bár akkor még senki sem tudta, ami ma világos, hogy az egész csak néhány ember műve. Most annak tudatában még valószínűbbnek tartható, hogy az előbbi törvényes állapot visszaállíttatik, annál inkább most remény van rá, hogy a népesség a visszaállításnak nem fog ellenszegülni. Különb, ha a két Bulgária egyesítésének további következményei a Balkánon nem lennének, mi belegegyezhetnénk, de így nem egyezhetünk, s azért a korábbi állapot visszaállítása az egyedül helyes álláspont. A többi állam ugyanis a nagy Bulgáriától való féltében területnyagobódást követelne s ez törökterület foglalást jelent. Ez által újra napirendre kerülne ez egész keleti kérdés. A háború azonban azokban az országokban ránk nézve nem bírna semmi előnnyel.

Végül a miniszter reményének ad kifejezést, hogy a hatalmak egyértelmű fognak eljárási. Ily kérdések — nyomond — nem oldhatók meg egyes kabinetek által, hanem együttesen — kivéve ha valamely hatalom beavatkozásra el van költve. Az pedig egyik részről sem kívánatik, hogy valamely hatalom beavatkozzék. A kabinetek közt ez idő szerint a konferencia határozatainak végrehajtása dolgában fennfőrgő nézetekről a miniszter nem nyilatkozik.

Ezután hosszabb nita következett, melyben Apponyi, Falk, Csernátony, és Szilágyi Dezső vettek részt.

Végül még egyszer felszólalt Kálnoky gróf, és többek közt Oroszországról ezeket mondá: Szóba hozatott Oroszországnak a monarchia iránti viszonya, egy szinten az érdekek bizonyos különbözősége, mely a hatalom és köztük fennáll. Ezek olyan tényezők, melyekkel számolni kell. Ezek nem rejlenek a jóakarataknak egyik vagy másik részről való hiányában, hanem a dolgok természetétől keltekezett viszonyokban, melyeknek békés legyőzése mindig nagy feladat lesz minden osztrák miniszternek. Mint-hogy tehát már Oroszország földrajzi helyzeténél fogva is oly sok és fontos vonatkozásunk van ez állammal, arra kell iparkodnunk és azt kell óhajtanunk mindkét fél érdekében, hogy azzal mindig a lehető legjobb lábon álljunk. Csak kívánatos lenne ránk nézve, vele együtt más nehézségeket megoldani, melyek a békét veszélyeztetik. Minden osztrák miniszter kénytelen lesz azon lenni, hogy Oroszországgal, mely egyre legfontosabb és legjelentősebb szomszédainknak; egyetértésre és jó viszonyra jusson és minden osztrák magyar miniszter eme fontos politikai tényezővel számolt. Ha sikerül Oroszországhoz való viszonyainknak, melyek épenmost nagyon kielégítőek és bizalomteljesek; mindenesetre biztosított és erős alapokon nyugvó jeleget adni, ez a monarchia részére és kétségtelenül Oroszország részére is mindenkor csak igen örömdetes eseménynek lesz nevezhető.

Külföld.

A nagykövetség előtervezte a porta delegatúsaival egyetértőleg a conferentia formális megnyitása vasárnapra tüzetett ki. „N. Freie Presse” jelentése szerint a conferentia összehívásának napját még nem közzölték a külügyi hivattal. Ugy látszik, hogy az orosz diplomácia alkalmazkodik a nyugati hatalmak tettehez. Az eljárás így közös egyetértéssel állapították meg a következőleg: A porta legközelebb felhívást intéz Sándor bulgár fejedelemhez, a mire a nagykövetség hasonló nyilatkozatot bocsátanak ki, mint a legutóbbi alkalommal; a balkáni államoknak békét és mérsékletet fognak ajánlani, köteleességévé téve a portának a béke fontartását. Ezután a conferentia magát az ügyet fogja tárgyalni, mivel egyes hatalmaknak tudomásukra jutott hogy Macedoniában föl, kelést terveztek. A conferentia határozatai nagy horderejűek lesznek: egy hírlik, hogy egy hatalom nemzetközi bizottság kiküldetését fogja indítványozni Bulgária számára, a melynek feladata lesz javaslatokat tenni arra nézve, hogy minő intézkedések teendők a béke fontartása céljából Bulgáriában.

Belgrádban nyugtalanító hírek kerülnének arról, hogy a szerbek legközelebb megkezdik az actiót. A kormány utolsó rendszabályai a legvégső előkészületekre vallanak. Így az ottani katonai akadémiák első évfolyamának növendékei, — 17—18 éves ifjak, a kik még itt maradtak, holnap a határra vonulnak, az académiá pedig bezáratik, mert már minden növendék táborba vonult. A kormány tegnap távirati-lag elrendelte, hogy az összes belgrádi zárt bérkocsik, száma mintegy 100, Nisbe vites-senek sebesült szállító kocsik gyanánt. A bérkocsik Belgrádban hátramaradt családai államköltségén fogják eltartatni. A második korszaklára kijelölt tartalékos tiszték ma behívást kaptak, hogy egyelőre a katonai irodákban előkészítsék a második korszakly behívását. A conferentia eredményében itt nem sokat biznak.

Mindenszentek napján.

A „Debreczeni Ellenőr” és a „Debreczeni” tisztelt Szerkesztőségéhez.

Debreczen 1885. novem. 1.

Ritkán jelenik meg nevem alatt valami mely cikket a politikai lapok hasábjain, hivatásom másutt veszi igénybe csekély erőmet. Nincs is hozzá semmi kedvem, hogy a politikai áramlatok zavaros vizei hordozzák, lökdössék szerény nevemet. Szelidebb éghajlattal való én nekem.

En most mégis egyszerre két politikai lapot támadok meg, mely pedig vallási ügyben jól tudom ugyan, hogy vallások kérdések fészegetése teljesen kívül esik a lapok hatáskörén és mégis felszólalok, hangot adok e téren egy gondolatnak, mely régóta bárt már engemet és vélem együtt, úgy tudom, sokakat.

A „Debreczeni Ellenőr” tegnapi, szombati esti számában a mai kegyeletos ünnepről szólnál felhívja a főiskolai nemes tanuló ifjúság figyelmét a budapesti egyetem polgárságának azon szép, hazafias szokására, hogy e napon felkeresi a kerepesi temetőben nyugvó nagyok sírjait, ott emlékezésedet tart. Elmondja, hogy „Debreczennek hány nagy polgára, a főiskolának hány kitünő tanára s bökéző jótévedője, a helybeli ref. egyháznak hány híres lelkesze, a nemes tanuló ifjúságnak hány igaz barátja és kedvenceze alusza boldog álmát a czepléd- és hatvan utcazi temetőben, a nélkül, hogy sírjaikról valaki valaha megemlékezne, azokon valaki megérdemelt koszorút tenne le Csokonai vasozlopa elefedtet áll; a nagy Révész Imre gránit obeliszkjét is csak a család gondozza, pedig ő az anyaszentegyházunk leghívebb bajnoka volt. Az ifjúság magasztos hivatás volna a nagyokokról megemlékezni azon napon, midőn más sírok koszorúkkal ékesítvők.”

— A „Debreczeni” ugyancsak tegnapi számában, szép elégiikus hangon emlékezik meg a kegyeletos emez ünnepről s a főváros-egyetemi ifjúság példájára mutatva, így kiált fel tovább: „Hát a mi ifjúságunk? Közönyösen alszik! Pedig Debreczen temetőjében is sok jeles sírjáng ringatja vándorfutva-lom a feledésnek tüskebokrait. Ott vannak például a honvédhősök, Csokonay, Révész Imre, Nagy Imre, Szathmáry Károly sírjai.” A „Debreczeni” látja közönyös álomba merülvén, a mi ifjúságunkat, mely október 6-án az aradi hősök vértanúsági emléknappján a debreczeni „református” nagytemplomban requiemet akar ientelni, de a mely különben tehetése szerint hűséges gondtal örkődik, hogy a mi egyházunk határmezsgyéit át ne lépje valamely óvatlan pillanatban külső ellenség, mely nem szeretné feltöretve látni a régi gyöptüket.

De hát jöjjünk kissé a szóban forgó tárgyalás tisztabá! Tudják-e azt az igen tisztelt szerkesztőségek, hogy ezen ünnep annyira specifice rom. kath. hogy százszor is meg kellene a mi református ifjúságunknak gondolni míg e napon ünnepet szentelne, hogy mihelyt azt megtenné, egyszersmind megszűnnék református lenni. A mai ünnep történetének főbb frázisait Ionovics, e nagy rom. kath. főpap így írja le: „Az egyes apostolok és vértanúk a kereszténység szenge korától fogva mindig divatozott ünnepléséből önként következtetted ebből ugyan a minden mártírok, később pedig minden szentek ünnepe. Amazt már a negyedik században élt Aranyszájú sz. János említi, az utóbbi pedig, vagyis a minden szentek ünnepe a nyugoti egyházban csak a hetedik században keletkezett IV. Bonifác pápa alatt, ki Róma legjelesebb pogány templomainak egyikét mely Panteonon a k templom minden istenek templomának neveztetett, keresztényi egyházzá alakította s azt a szent mártíroknak a római temetőkben nyugodt tetemeivel gazdagodó ellátta, a Boldogságos Szűz s valamennyi mártir tisztetelére 610-ben május 13-án ünnepelesen felszentelte... az említett pápa által minden vértanúk tisztelére rendelt ünnep a következő században már minden szentekre kiterjesztve, Rómán kívül is kezdett nemely egyházak által és pedig november elején meg tartatni míg az nemsokára a kilenczedik században IV. Gergely pápa sürgetésére az egész egyházban közönségesse lett (Népsz. Egyh. Archaeologia. 1870 pp. 415-417) Idézi Ionovics eredetiben egy német író következő leírását: „Bonifácus pápa, mikor e templomot meg akará tisztíteni, leszállott volt a katedra kőbábszára s föld alatt lakásából egy legió keresztény hóst vonzolt ki; harmineznyolcz pompásan földszitet kocsit vitte be egész Róma ujjongása mellett az új triumphatorokat (vagyis inkább csak a esontokat) a legyőzött pogányság szentélyébe.”

Ez a „mindenszentek ünnepe” eredete s nagyon távol áll tőlem hogy én azt itt bírálgatni akarám. Ugy tekintem inkább mint rom. kath. atyáinkainak egyik igen szép ünnepe, de a melyet mi ötlök egyáltalában nem vehetünk át.

Menjenek ki a mi ifjaink e napon... s épen e napon... a Czepléd- és Hatvan-utcazi temetőbe! Gondolkozzék csekégy kicsit az, a ki ama felhívást írta, hogy jó tarácsot adott-e ő az al? En azt hiszem hogy Debreczennek elhunyt nagy reform. polgárai, — sok jó nevet idézhetünk, — vagy egy Lugosi József, a gazdag adományokat tett Nagy József, a jó Balogh Péter, a nagy Révész Imre megfordulásai sírja-

ikban s boszusan utasítanak vissza a „mind-szentek napján” tett megemlékezést. Szegény Szathmári Károly is kikiáltana sírjából a kálvinista deákokhoz: „ne boldogozzatok fiúk nem vagyok én papiista s z e n t!”

Tudom hogy, Budapestben a másutt is hol a rom. kath. lakosság túlyomó szám-ban van, mind általánosabbá lesz e napon a temetőknek kivilágítása, de ne igyekezzünk e szokást rápredikálni a túlyomólag reform. Debreczenre s ne téessünk e napon ref ifjainkkal koszorúkat elhunyt nagyjaink sírjaira.

A látványosságnak örvend a nép, a példa vonz. Elmegy ifjúságunk a temetőkbe énekel és emlékezésedet tart ottan. Tet-szeni fog az sokaknak. A szegény rom. kat. özvegy asszony elhunyt kedveseieit imádkoz-ól. Pázmán Péter „Keresztény imádságos könyvéből: „Ne menj Uram! itéletbe gyarló szolgálóddal: hanem sz. Fiadnak drágalátos vére hullásáért szabadság meg őket minden kinoktól és az örök nyugodalomban tudd részessé őket” (17-ik kiadás, 243-ik l.) Miért ne mádkozzék kedveseieit a szegény reform. özvegy asszony is? De hát nekünk reformátusoknak nincsenek h a l o t t a k é r t v a l o imádságaink; ilyeket tartani nem engedjük meg dogmáink. Jó lesz akkor Pázmán Péter imádságos könyve is a m a g a p u r g a t ó r i u m á v a l, a mi pedig újra nem református dolog. Itt van a gyakorlati eredmény!

Am hadd gyuladjanak ki a római kath. hőlükus temetőkben a pietás szerető emlékezet tüzei! Szivesen elhiszem, hogy sok igaz könyűben csillognak fel azoknak lángja. Tisztelem a szent, a komoly vallásosság szülte meggyőződést és a szeretetből fakadó kegyeletet De azt is kérem, ne akarjanak reám és az én veetésem alatt is álló főiskolai ifjúságra olyan dolgokat ráuk tuknálni, melyeknek végezése a mi hitbeli meggyőző-désünkkel ellenkezik.

A mi főiskolánk felekezeti intézet s ennek tanárai nem régen visszautasítottak egy nagy alapítványt, ha az csak azon feltétel alatt adatik hogy az alapító balala minden évfordulójakor az énekkarnak ki kell menni a sír fölött egy gyászéneket elzengeni.

Vessenek hát reánk, tanárookra követ, de nekünk ilyen szellemben kell növelnünk a gondjainkra bizott református ifjúságot. Mi minden divatos eszmének nem fogunk hódolni.

Csiky Lajos.

A mi feleletünk.

Legtávolabbról sem volt szándékunk egy szerény kis újdonsággal theologiai vitát idézni elő s nem gondoltuk, hogy az elhunytak iránti kegyelet az ev. ref. egyház hitelveibe bele ütközne, mert hisz akkor igen sok, s pedig buzgó református követne el évenként vallása ütköző cselekedetet, midőn szeretteik sírját virágokkal és koszorúkkal díszítik. Rá utalhatnánk magára a legpuritánabb szellemű Révész Imre sírjára is melyen szintén ott láttuk halottuk h í l l o t t a k estéjén a kegyelet koszoruját, mint sok más protestáns síron is.

Ebből még nem következik, hogy a ki kegyelettel emlékezik meg e napon elhunytairól, az egyszersmind a katolikus minden szentekj ünnepét ünnepli, valamint nem következik a purgatórium dogmája sem mert egy kegyeletos szokás nem mindjárt hit ágazat.

Tudjuk hogy a ref. egyházban sokan és nagytekintélyű férfiak nyilatkoztak a sírok és virágokkal és koszorúkkal díszítése és kivilágítása ellen: de hiszen a reformátio kezdetén sokan az orgonákat is kidobták a templomokból, azért később mégis visszahozatott az a protosztás templomokba is bár az első reformátorok némelyike talán megfordulna sírjában, ha látná, hogy az orgona ismét helyet foglal a templomban.

S bizony ha általános szokássá válnék a holtak sírjainak kegyeletos meglátogatása, az hajszálnyit sem változtatna a protestáns egyház hitelvein, de növelt az igaz keresztény szeretet szellemét.

Ez a mi szerény nézetünk. Lehet hogy nem értünk hozzá. Egyébként midőn az elhunyt jelesek sírjainak kegyeletos ápolását a főiskolai ifjúság figyelmébe ajánljuk, nem ragaszkodunk mi épen a nov. 1-jéhez; tör-ténhetik az máskor is: Azért hogy református vallású volt Csokonai vagy mások, nem szükséges, hogy sírjaik elhagyatva legyenek, dudrával benöve s ne emlékezzék meg róluk a kegyelet.

Szerk.

Napi hírek.

— A kegyelet napján Tegnap délután a temetőkbe vezető utcák a mindennapnál jóval nagyobb élénkséget mutattak. Gyalog-és kocsin elhunyt kedvesek sírjához zarándokoltak az emberek; a református temetők fölként délután népesedtek meg látogatókkal;

sok száz sír felett lehetett bánatos kesergőket látni; a szegények egyszerű fejfüra csak-egy mint a gazdagok marvány bőveire letette őszi virágokból font koszoruját a hál-s kegyelet. Ezen temetők már estére csendesek lettek. Csak a Czepléd és Hatvan-utcazi temetőkben volt az utak mentén néhány sír kivilágítva. Ezekközül kivált a Patay István, ifj. Fodor István és Bőszörményi István sírja. A katolikus temetőben estve óriási volt a közönség. A tolon-ásban alig lehetett menni az embert csak úgy vitte az ár. Itt természetesen alig maradt sír elefedtet. Egy pár száz gyertyácskát a legszegényebb anyai meggyújtott a paránysír felett, mely kisdedét takarja. A gazdagok kriptái pedig vilóságos fényben usztak, a kőparkányzatokon a vasrácsok között a karsu emlékoszlopok oldalain száz és száz apró láng lobogott, a koszorúk között színes papirusz lámpák tündököltek, és sok sír felett díszes tanszopantek hirdették a buzdító szót; feltámadunk! Nyolc-óra után aztán ismét csendes lett a temető, kialudtak az apró lángok, az emlékezet és kegyelet jelképei; de maga az emlékezet az nem alszik ki a szivekből soha.

— Ertesítés. A Felolvasókör rendező bizottsága oct. hó 31-én tartott ülésében elhatározta hogy a felolvasó évad megnyitása a közbejött akadályok folytán nem a jövő szeptember 1-én hanem az után; következő hét csütörtökön, nov. hó 12-én törté-nik. Ehez képest a megnyitás napjára tervezett társasestély is csak f. hó 12-én fog megtartatni. Debreczen, 1885. nov. 1. Szojka Gyula a kör jegyzője.

— Népesedési statisztika Debreczen város területén okt. 25-től okt. 31-ig terjedő héten születet I. az ev. rev. egyházban törvényes élve 11 fiú 9 leány halva 3 fiú, törvénytelen élve 5 fiú 3 leány halva 1 fiú, együtt 20 fiú 12 leány — 32 gyermek II. a rom. kath. egyházban törvényes élve 1 fiú, törvénytelen élve 3 fiú 1 leány, halva 1 fiú, együtt 5 fiú 1 leány — 6 III. az ág. hitv. ev. egyházban törvényes élve 1 fiú 1 leány, IV. az izr. sttuqo hitkö-ségben 1 törvényes élő fiú: vagy összesen 41 gyermek. Meghalt ugyanezen idő alatt 18 fiú, 14 nő, még pedig ev. ref. 24, r. kath. 2, g. kath. izraelita 4: együtt 32 egýén.

— Kitüntetés. Bieber Bernát nyug. számtanácsos sok évi hű és sikeres szolgálata elismerésül a pézüügyi tanácsosi érdmet nyerte. Örömmel vesszük tudomásul e derék tisztviselő veterán kitüntetését melyet az 44 évi államszolgálat után valóbn megérdemelt.

— Tombola. Az őszi muláságok sorát a debr. ág. h. evang. egyház tambolája nyitotta meg. Hogy a tombola estélyeken jól lehet mulatni bebizonyult a tegnapielőtti esélyen is, mely a „Bika” termeiben tartott meg az ev. egyház orgona alapja javára. A szebbnél szebb nyerevény tárgyakra kibocsátott tombola jegyek elég kapások voltak. Hogy a'óban anyagi tekintetben mégsem sikerült úgy, mint a hogy azt remélni lehetett, annak oka csupán az, hogy a bagyaték napját megelőző estén tartott, a mely körülménnyel a rendezőségnek minden esetre számolni kezdett volna. A tánc csak 11 óra után vette kezdetét és a hajnali órákban ért véget. Negyven pár tánczolt. A zenét a Magyarok fiúk szolgáltattak.

— Milyen időjárás lesz a héten. Az időjárás tényezők jelen állásában a hétre eleinte szeles, északnyugaton derűs, délkeleten csapadékkal változó időt varhatni, mely utána általában csendesebb, szárazabb, éjjeli hidegebb lesz s a hét utolsófeleiben ismét csapadékokkal változó szélesébe fordul.

— Pálmay Ika válóperében egy újabb érdekes stádium képleteti a jogerős ítéletet. A férj — Szigligeti József — ugyanis kérvényt nyújtott be a törvényszékhez melyben előadja, hogy neje iránt ismét szerelmi lángra lobbant, nélküle élni nem tud — s hogy kész a katolika vallásra visszatérni, hogy vele a házasság élettel folytathassa. A kir. törvényszék — dacára annak, hogy az ügy jelenlegi állásában a kérvény figyelembe sem vehető mielőtt a kir. tábla által kívánt és felpe-resnő ügyvédje Rogozyni Jakab által pótoltt bizonyítékok alapján meghozná ítéletét, — peres feleket f. évi november hó 4-én leendő személyes megjelenésre beidézte. Nevezettek hz alkalommal ama kérvény tartalmára vonatkozólag fognak nyilatkozni.

— Múzeum. A főiskolai múzeum részére f. é. szept. 25-kétől mai napig következő adományok jöttek be. 1. Bereczky Lajos gym. V. o. tanulótl 2 db. Sulypát és 1 db. Antimonit. 2. Grandpierre Emi' gym. I. o. tanulótl 29 db. kövület Kolozsvárról és 2 db. régi pénz. 3. Nagy Gyula elemiisk. IV. o. tanulótl 1 db. Hegyiigecsz és 1 db. Horganykészeg. 4. Grandpierre Károly úrtól egy vérese. 5. Békési László tanár úrtól egy vöcsök. 6. Klekner Manó úrtól egy dírtörő Holló. 7. Kazay Kálmán gym. I. oszt. tanulótl egy 5 frtos, egy 30 és egy 15 kros. Kossuth bankjegy. 8. Juhász Ferencz gym. I. o. tanulótl 11 db. régi pénz. 9. Boros Jenő gym. VIII. o. tanulótl egy 1688-diki ezüst pénz. 10. Berkeny Gyula gym. II. o. tanulótl 8 db

égi pénz. 11. el egy magya... csónokázó... rre Ká... Szabó... Farkas ur... Rajos építés... Grandp... emlyehi bag... (Pf, 819) ... 18. B... bad kézzel kés... telességet telj... rányában leg... ránosau is kif... 1. Kovács Já... nemör.

— Symf... írási iv mátl... kereskedésében... hangverseny... sz megpartva... kes möror d... legnagyobb d... — Hyme... ádtek örök... is. ref. felkés... isaszonyokna... és Géza szit... égláson... egn p jegye... ási ev. ref. lel... onnyal.

— Ongyi... r. derecskei... Mikszáud... liberú revolve... kertész egy... golyon a balold... olt be. A szer... letben szállító... maradásához k... et találtak ná... evű barátja k... értett vásároljo... kellel küldje az... kik egy kétréte... mageruairt kö... it arra ér, h... molitsa a má... Katicya nővére... natot kér s eln... relem, nem is... határozta el m... keke előtt vala... ellene és mith... romitáló dolgo... nem nézhető t... melyben anyja... lyet ő csekély... nyhiten. Elmo... kozik az öngy... madik levelet... emített rágaln... Vége a t... hogy a turnír... A dán királyi... ezeznivel val... már turnírnélk... ág hőljei n... esunya divatoc... csak szobalány... zlésű varróno

— A szé... lat nem rég... az erdélyi ku... fízste jóvelede... kögyűlési hat... jat pénztárból... alapítóink disz... Kovácsnai Mar... kedvelő társula... — Szatu... ron Miklósi... totta meg előa... mal „Zrinyi e... I felvonása ka... tanuk” czimú... rásztal” 1 fe... bálkirályon”... Árpádtól került... az 1886-dik évi... züetök között... febl, 700 frtos... és Szlavkovszk... és pár 400 fr... Klein Vilmos é... S z a t m á r o... egyesület legk... tisz évi fenállás... Nagy Ká r... osztályú eme... kőrők fűradatit... ezen ügybe k... napról-napra sz... oldalán levő n... ziumtól a... évre megvonta... gymnasium mi... felni az új... Farkasok... szaniszló... pusztitást vitte... a kellő int... — Bihar... Lajos nagy h... által festett... vannak kiáltva... ködest tanusit... A váradijogs... napján számsr... megkoszorúza... rított. A R h

bánatos kesergő...
 Péntek 11. Szilágyi József császár...
 Péntek 12. Grand...
 Péntek 13. Szabó Géza...
 Péntek 14. Turai...
 Péntek 15. Szikszay...
 Péntek 16. Grandpierre...
 Péntek 17. Papp József...
 Péntek 18. Buzás Elek...
 Péntek 19. Kóvács János...
 Péntek 20. Szymfoniai hangversenyre...
 Péntek 21. Hymen hírek...
 Péntek 22. Öngyilkossági kísérlet...
 Péntek 23. Bernát nyug...
 Péntek 24. Székelyhídi műkedvelő társul...
 Péntek 25. Szatmármegyei hírek...
 Péntek 26. Somogyi (Berend Iván) szerepét...
 Péntek 27. Somogyiné (Bondavary grófné) a...
 Péntek 28. Bodrgi L. (Angela) eleganciával...
 Péntek 29. Végül nem hagyhatjuk említés nélkül...
 Péntek 30. Ki nyert?...
 Péntek 31. A magyar vöröskeresztesegylet...
 Péntek 32. Bihar megyei hírek...
 Péntek 33. A orosz kiállítási sorjegyek...
 Péntek 34. Színház...
 Péntek 35. A közönség köréből...
 Péntek 36. Több bálozó...
 Péntek 37. CSARNOK...
 Péntek 38. Kvalifikált papnék...
 Péntek 39. Nyilt-tér...
 Péntek 40. Kiadó legelő...
 Péntek 41. Bérlet hirdetés...
 Péntek 42. A városi tanács

színház...
 A színház zsufolásig megtelt...
 Az öt felvonás közül a másodikban...
 A szerepek elég jó kezekben voltak...
 Nagy Ibolyka (Dirmák Eva) játéka...
 Demidov (Szafraán Péter) legjobb...
 Zilahy (Salista herceg) könnyed...
 Gyöngyi (Kaulman) több ellevenség...
 Somogyi (Berend Iván) szerepét...
 Somogyiné (Bondavary grófné) a...
 Bodrgi L. (Angela) eleganciával...
 Végül nem hagyhatjuk említés nélkül...
 Ki nyert?...
 A magyar vöröskeresztesegylet...
 Bihar megyei hírek...
 A orosz kiállítási sorjegyek...

gyak nyertek. Kihuzattak a következő...
 A közönség köréből...
 Több bálozó...
 CSARNOK...
 Kvalifikált papnék...
 Nyilt-tér...
 Kiadó legelő...
 Bérlet hirdetés...
 A városi tanács

kérdezzük, hát ha majd az a kvalifikálás...
 Itt mellékesen megjegyezhetném...
 Mivel már a reformáció alapján képződött...
 VASUT...
 Debreczenből indul...
 Debreczenbe érkezik...
 Több bálozó...
 CSARNOK...
 Kvalifikált papnék...
 Nyilt-tér...
 Kiadó legelő...
 Bérlet hirdetés...
 A városi tanács

TRADE MARK
 CHAMPAGNE
 AYALA & Co
 Egyedüli ártár Debreczen és vidékére csak
 GERÉBY FÜLÖP-nél
 DEBRECZENBEN.
 Kiadó legelő.
 Csegén 250 hold kittinő, gyp juh legelő kiadó folyó év November hó elsejétől.
 Latinák Miksa
 6938.
 1885.
 Bérlet hirdetés.
 A látóképi vendéglő a hozzá tartozó 10 nyilas szántó és legelő földdel együtt Debreczenben a városház nagytermében folyó év november hó 6-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen bérbe fog adatni, az árverési feltételek a városi számvevői hivatalban megtekinthetők.
 Debreczen, 1885 október 27 kén.
 A városi tanács

